

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziielewicz

w sprawie adwokata **J. L.**

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 10 listopada 2022 r., skargi obwinionego adwokata J. L. na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury w Warszawie z dnia 28 lipca 2021 r., sygn. akt WSD 87/21, uchylające orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. akt SD [...] i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania temu sądowi,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze,

postanowił:

1. oddalić skargę;
2. obciążyć obwinionego adwokata J.L. kosztami postępowania skargowego w kwocie 20 zł. (dwadzieścia złotych).

UZASADNIENIE

Adwokat J.L. został obwiniony o to, że:

1. jako adwokat dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 239 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. polegającego na tym, że w okresie od września 2002 roku do 29 listopada 2002 r. w W., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, utrudniał postępowanie karne prowadzone pod sygn. Ds. [...] przeciwko M.S. podejrzanemu o czyny z art. 280 § 2 k.k., art. 189 § 1 k.k. i inne przez Prokuraturę Rejonową [...] w ten sposób, że

wiedząc, iż podejrzany ten poszukiwany jest listem gończym i mając w tym czasie z nim kontakt pomagał mu w uniknięciu zatrzymania oraz pośredniczył w uzyskaniu postanowienia Sądu Okręgowego o wydaniu M.S. listu żelaznego pomimo, że nie było podstaw do takiego orzeczenia, bowiem podejrzany przebywał na terenie kraju, a takie jego postępowanie skutkowało odpowiedzialnością w postępowaniu karnym, za co został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w O. w sprawie III K [...] z dnia 26 lutego 2010 r. oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie o sygn. akt II AKa [...] z dnia 14 kwietnia 2011 r. i w ten sposób jako adwokat naruszył zasady etyki adwokackiej doprowadzając takim swoim postępowaniem do naruszenia wizerunku adwokatury, obniżenia prestiżu i podważenia zaufania do zawodu adwokata oraz sprzeniewierzył się treści złożonego ślubowania, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 i 3, § 4 i § 12 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu;

2. jako adwokat dopuścił się popełnienia przestępstwa określonego w art. 271 § 1 k.k. w ten sposób, że w dniu 20 września 2005 r. w W., prowadząc Kancelarię Adwokacką w K. i będąc z tego tytułu uprawniony do wystawienia dokumentu w postaci faktury VAT za świadczone usługi prawne, poświadczyl nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne w fakturze VAT o nr [...]1 w ten sposób że polecił wpisać pracownicy niezgodnie z prawdą o dokonaniu przez A.Z. wpłaty kwoty 1220 zł, a takie jego działanie skutkowało odpowiedzialnością w postępowaniu karnym za co został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w O. w sprawie III K [...] z dnia 28 lutego 2010 r. oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie II AKa [...] z dnia 14 kwietnia 2011 r., i w ten sposób jako adwokat naruszył zasady etyki adwokackiej doprowadzając takim swoim postępowaniem do naruszenia wizerunku adwokatury, obniżenia prestiżu i podważenia zaufania do zawodu adwokata oraz sprzeniewierzył się treści złożonego ślubowania, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 i 3, § 4 i § 12 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu.

Orzeczeniem z dnia 25 czerwca 2019 r., sygn. akt SD [...], Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...], w pkt I orzeczenia uniewinnił obwinionego adw. J.L. od

czynu opisanego w pkt I wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, kosztami obciążając Izbę Adwokacką w [...]. W pkt II uznał obwinionego adw. J.L. za winnego popełnienia zarzuczonego czynu opisanego w art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 6 i 22 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu i na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo o adwokaturze wymierzył mu karę zawieszenia w czynnościach zawodowych na czas 1 roku i 6 miesięcy orzekając jednocześnie zakaz wykonywania patronatu na okres 3 lat. A nadto zaliczył obwinionemu na poczet kary zawieszenia w czynnościach zawodowych okres tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych od 8 sierpnia 2006 roku do dnia 21 listopada 2007 r. Jednocześnie obciążając obwinionego adw. J. L. zryczałtowaną opłatą w kwocie 2000 zł.

Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone na niekorzyść obwinionego w pkt I przez Ministra Sprawiedliwości. Orzeczenie to zaskarżył również na niekorzyść obwinionego rzecznik dyscyplinarny w pkt I co do winy, w pkt II co do kary. Orzeczenie w zakresie pkt II zaskarżył również obwiniony, wnosząc o zmianę orzeczenia w zaskarżonej części poprzez uniewinnienie, ewentualnie o uchylenie orzeczenia i umorzenie postępowania.

Orzeczeniem z dnia 27 czerwca 2020 r. sygn. akt WSD 57/20 Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury uchylił w całości orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 25 czerwca 2019 r., sygn. akt SD [...] i sprawę przekazał Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Następnie, Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...] orzeczeniem z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. akt SD [...], uznał obwinionego J.L. winnym popełnienia czynu opisanego w pkt 1 części wstępnej orzeczenia, eliminując z opisu czynu informację o uprzednim skazaniu adwokata J.L. prawomocnymi wyrokami sądów powszechnych, wobec zatarcia skazania, a także eliminując z podstawy prawnej skazania § 12 Zbioru Zasad Etyki i Godności Zawodu i za to na podstawie przepisu art. 81 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo o adwokaturze wymierzył mu karę zawieszenia w czynnościach zawodowych na czas jednego roku. W pkt II orzeczenia uniewinnił obwinionego adw. J.L. od czynu opisanego w pkt II części wstępnej orzeczenia. Ponadto Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 81 ust. 3 ustawy Prawo o adwokaturze orzekł wobec obwinionego adw. J.L. zakaz wykonywania patronatu

na okres trzech lat, zaliczył obwinionemu na poczet kary zawieszenia w czynnościach okres tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych od 8 sierpnia 2006 r. do dnia 8 sierpnia 2007 r., a także obciążył obwinionego zryczałtowaną opłatą w wysokości 3.000 zł.

Od powyższego orzeczenia złożył odwołanie Minister Sprawiedliwości, zaskarżając to orzeczenie na niekorzyść obwinionego co do pkt II orzeczenia, zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.k. i w związku z art. 410 k.p.k. w związku z art. 95n pkt 1 i art. 86a ust. 2 ustawy Prawo o Adwokaturze, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegającą na pominięciu dowodów z akt postępowania karnego Sądu Okręgowego w O., sygn. III K [...] i Sądu Apelacyjnego w [...], sygn. akt II AKa [...], w tym wyroków skazujących zapadłych w postępowaniu karnym, a przez to na oparciu orzeczenia jedynie na wybranych wybiórczo dowodach, bez uzasadnienia oraz braku uznania dla dowodów przeciwnych, co spowodowało zaniechanie wszechstronnego przeanalizowania całości materiału dowodowego w sprawie, a w konsekwencji uniewinnienie obwinionego. W oparciu o powyższy zarzut Minister Sprawiedliwości sformułował wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zakresie punktu 2 i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu Izby Adwokackiej w [...] do ponownego rozpoznania.

Odwołanie złożył także rzecznik dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...]. zaskarżając to orzeczenie na niekorzyść obwinionego. W zakresie punktu I co do kary, a w zakresie punktu II co do winy.

W zakresie pkt I orzeczenia rzecznik dyscyplinarny zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść tego orzeczenia przez wadliwe uznanie odnośnie przypisanego w pkt I deliktu dyscyplinarnego, iż kara zawieszenia w czynnościach zawodowych na okres 1 roku będzie miała charakter realny, pozwalający obwinionemu odczuć jego dolegliwość, a jednocześnie nie nadmiernie surowy w sytuacji jednoczesnego uznania, iż swoim zachowaniem obwiniony sprzeniewierzył się podstawowym zasadom wykonywania zawodu, popełniony przez obwinionego czyn uderza w cały system wymiaru sprawiedliwości, a nieetyczne zachowanie obwinionego wpływa na negatywne postrzeganie osób wykonujących zawód zaufania publicznego.

W zakresie punktu II orzeczenia rzecznik dyscyplinarny zarzucił obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia przez naruszenie art. 89 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. wobec wadliwej i niepełnej oceny materiału dowodowego przez:

- arbitralne uznanie, że faktura VAT nr [...]1 stanowi potwierdzenie zawartej w rzeczywistości umowy zlecenia, nadto wobec braku oceny i całkowitego pominięcia treści zeznań świadka A. Z., które wniosku takiego nie uzasadniają,

- arbitralne uznanie, iż to nie doszło do popełnienia zarzucanego obwinionemu deliktu dyscyplinarnego; faktura VAT nr [...]1 z 20.09.2005 roku wystawiona przez obwinionego J.L. nie zawiera danych sprzecznych z rzeczywistością, a obwiniony w fakturze nie poświadczył nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne, podczas gdy faktura potwierdza okoliczności, które nie miały miejsca, a więc sprzeczne ze stanem rzeczywistym.

W oparciu o powyższe zarzuty rzecznik dyscyplinarny sformułował wnioski o zmianę zaskarżonego orzeczenia w pkt I i wymierzenie surowszej kary zgodnie z wnioskiem oraz uchylenie zaskarżonego orzeczenia w pkt II i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Dyscyplinarnemu Izby Adwokackiej w [...] do ponownego rozpoznania.

Obwiniony adw. J.L. w złożonym odwołaniu zaskarżył orzeczenie w części uznającej winę obwinionego, mianowicie w zakresie punktów I i od III do V części rozstrzygnięcia orzeczenia.

Obwiniony sformułował szereg zarzutów odwoławczych, dotyczących obrazy: art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 i art. 88 ustawy Prawo o adwokaturze; art. 171 § 7 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze; art. 89 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze oraz art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu wbrew dowodom, że obwiniony dopuścił się zachowania opisanego w punkcie I orzeczenia. W oparciu o powyższe zarzuty, obwiniony wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie go od przypisanego czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania.

Orzeczeniem z dnia 28 lipca 2021 r., wydanym przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, w sprawie o sygn. akt WSD 87/21, w jego punkcie pierwszym, zmieniono orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. SD [...] i w miejsce wymierzonej w pkt I obwinionemu adw. J.L. kary zawieszenia w czynnościach zawodowych na okres roku, na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo o adwokaturze, orzeczono karę zawieszenia w czynnościach zawodowych na okres 4 lat. W punkcie drugim Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury uchylił orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. SD [...], w zakresie jego punktu drugiego i przekazał w tym zakresie sprawę Sądowi Dyscyplinarnemu Izby Adwokackiej w [...] do ponownego rozpoznania. Natomiast w punkcie trzecim zmieniono orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. SD [...] w jego pkt 3 i w miejsce orzeczonego obwinionemu adw. J.L. zakazu patronatu na okres 3 lat, na podstawie art. 81 ust. 3 ustawy Prawo o adwokaturze, orzeka zakaz wykonywania patronatu na okres 7 lat. W pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymano w mocy a kosztami postępowania dyscyplinarnego przed sądem II instancji obciążono obwinionego adw. J.L..

Obwiniony adwokat J.L. złożył skargę od orzeczenia Wyższego Sadu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 28 lipca 2021 r., sygn. akt WSD 87/21, uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania, zaskarżając orzeczenie w zakresie jego punktu drugiego. **Zarzucił** naruszenie art. 437 § 2 k.p.k., poprzez uchylenie orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania mimo braku ku temu przesłanek i na podstawie art. 539e k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze **wniósł** o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Adwokatury.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest niezasadna.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że przepisy rozdziału 55a k.p.k. zawierające unormowanie instytucji skargi na wyrok sądu odwoławczego

uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania, znajdują odpowiednie zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym w sprawach adwokatów na podstawie art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że zakres kontroli wyroku sądu odwoławczego, do którego umocowany jest Sąd Najwyższy w wyniku skargi wniesionej w trybie art. 539a k.p.k. i n. ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2020 r., sygn. akt II KS 16/20, LEX nr 3093484). Zadaniem Sądu Najwyższego w tak zainicjowanym postępowaniu jest weryfikacja tego czy sąd drugiej instancji, w świetle konkretnej sprawy, uprawniony był do uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji na podstawie art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2021 r., sygn. akt II DSG 2/21).

Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty lub uchyla je i umarza postępowanie; w innych wypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, skonstatować należy, że powodem uchylenia rozstrzygnięcia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 8 kwietnia 2021 r. było unormowanie ujęte w art. 454 k.p.k.

Zauważyć należy, na co zwraca się uwagę w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że sąd drugiej instancji może wydać wyrok kasatoryjny i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania z uwagi na brzmienie art. 454 § 1 k.p.k., dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów,

poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt I KZP 10/18, OSNKW 2018, nr 11, poz. 73).

Wbrew stanowisku ze skargi, Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury w należyty sposób przeprowadził kontrolę instancyjną i podjął prawidłową decyzję procesową. W części motywacyjnej swojego rozstrzygnięcia podał zasadnicze powody, dla których konieczne było uchylenie zaskarżonego odwołaniem rozstrzygnięcia w zakresie punktu drugiego. Sąd ten zauważył, że błędy popełnione przez sąd pierwszej instancji w sferze dokonywanych ustaleń faktycznych, spowodowały wadliwą ocenę zachowania obwinionego z punktu widzenia odpowiedzialności dyscyplinarnej. W zakresie rozstrzygnięcia Sądu Dyscyplinarnego I instancji doszło do obrazy przepisów postępowania mającej wpływ na treść orzeczenia przez naruszenie art. 89 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., wobec wadliwej i niepełnej oceny materiału dowodowego. W szczególności Sąd Dyscyplinarny I instancji uniewinniając obwinionego w punkcie drugim orzeczenia, nie rozważył zakresu związania sądu dyscyplinarnego prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego, który uznał zachowanie obwinionego za wypełniające znamiona przestępstwa.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, którą Sąd Najwyższy podzielił, nie sposób zgodzić się z poglądem Sądu Dyscyplinarnego I instancji, jakoby A.Z. zlecił obwinionemu adwokatowi J.L. obronę swojego syna. Ustalenie takie ocenić należało jako dowolne i nie wynikające z treści zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. A.Z. zaprzeczył bowiem jakoby zlecił obronę swojego syna obwinionemu i w tym zakresie zawarł z nim umowę zlecenia. Dodatkowo, Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie podzielił poglądu, że podpisanie blankietu upoważnienia przez osobę najbliższą dla osoby pozbawionej wolności rodziło jakiekolwiek konsekwencje na gruncie cywilnoprawnym i było równoznaczne z zawarciem umowy zlecenia. Wszak wymóg udzielenia upoważnienia do obrony osoby pozbawionej wolności przez osobę trzecią wynika z treści przepisu art. 83 § 1 k.p.k., wywołuje konsekwencje na gruncie postępowania karnego i nie jest to czynność równoznaczna ze zleceniem prowadzenia sprawy

karnej. Zlecniodawcą może bowiem pozostawać zupełnie inna osoba niż ta która upoważnienie podpisuje. Wyższy Sąd Dyscyplinarny podkreślił, że Sąd Dyscyplinarny I instancji pominął w ocenie materiału dowodowego okoliczność, że faktura VAT, której wystawienie polecił miał obwiniony adwokat J.L., zawierała numer NIP innego przedsiębiorcy niż A. Z.

Według Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, prawidłowo oceniony, pozwala na stwierdzenie, że czyn obwinionego, może zostać oceniony jako przewinienie dyscyplinarne. Zdaniem Sądu Najwyższego, Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, dokonał prawidłowej oceny co konieczności uwzględnienia przez sąd dyscyplinarny I instancji całokształtu materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy głównej, w tym treści zeznań A.Z., okoliczności, iż faktura, której wystawienie zlecił adv. J.L. zawierała numer NIP, nie będący numerem identyfikacji podatkowej A.Z., jaki i rozważenie, w realach sprawy, zakresu związania sądu dyscyplinarnego ustaleniami zawartymi w prawomocnym wyroku sądu powszechnego, którym uznano zachowanie obwinionego adwokata J.L. za wypełniające znamiona przestępstwa.

W tej sytuacji, z uwagi na treść zakaz *ne peuis*, o jakim mowa w art. 454 § 1 k.p.k., konieczne było uchylenie orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 8 kwietnia 2021 r. Konsekwencją powyższego było oddalenie przez Sąd Najwyższy skargi obwinionego adwokata J.L. i obciążenie go kosztami postępowania skargowego.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[as]